

Poročila iz raznih front - Slab upliv rusko-poljskega spora

NADALJNO NAPREDOVANJE ZAVEZNIKOV V TUNIZIJI

Francozi napredovali pri Point du Fahsu. — Amerikanci zavzeli dva važna hriba. — V okolici Leningrada se razvijajo večji boji. — Zavezniki razbijajo Sardinijo in razna mesta po Italiji.

ZAVEZNIŠKI STAN, AFRIKA. — V Tuniziji divjajo boji za gorske pozicije in prelaze z vso ljutostjo. Amerikanci so zavzeli po silovitih naskokih dva važna hriba na fronti pred Mateurom in naskokujejo druge pozicije, ki jim še zabranjujejo dohod do mesta Mateur.

Največji uspeh tekom večerajšnjega dneva so imeli Francozi, ki so prodrli od dveh strani po bregovih, ki se zožujejo v obliko črke V in so s tem prišli do mesta Point du Fahs. S tem jim je odprta možnost za nadaljne operacije proti El Aouja.

Zavezniški letalci so večeraj bombardirali trikrat Sardinijo in celo vrsto mest v Italiji. Mesto Bari, ki se nahaja na Jadranu je bilo močno poškodovano. Napadeno sta bila tudi mesta Neapelj in Salerno. Zavezniško poročilo pravi, da so zavezniki tekom enega tedna uničili do 240 osiščnih letal.

Iz Moskve pravi poročilo, da so ruski letalci uničili štiri tovrstne vlake zadaj za nemško linijo v Ukrajini. Ob azovskem morju so bili veliki topniški dvoboji. Rusi trdijo, da so razbili Nemcem več zaklonišč in uničili dve topniški bateriji. Ob krimskem obrežju so ruske vojske ladje potopile en nemški transportni parnik. Na fronti pod Leningradom pa omenja poročilo iz Stockholma, da se razvijajo obsežni topniški boji. Obe stranke se pripravljate na večje spopade v tem kraju. Nemci so dobili letalska ojačenja in kažejo velike aktivnosti na severni fronti.

LEWIS VSTRAJA, SE NE UKLONI

Izostajanje od dela se množi — proizvodnja padla za 300 tisoč ton dnevno.

New York, N. Y. — Lewis, predsednik premogarske unije vstraja naprej s svojo zahtevo za \$2.00 dnevnega povška. Ako ne pride do sporazuma, bodo po 30. aprilu premogarji brez pogodbe in brez te pravi vodstvo unije, premogarji ne bodo delali. Vojni odbor že obupuje, da bi mogel priti do sporazuma z Lewisom in se pripravljata, da bo vso reč v tej zadevi izročil nazaj predsedniku v roke. Kaj bo naredil predsednik, za enkrat še nihče ne ve. Nekateri prerokujejo, da bo najprvo apeliral osebno na premogarje, da z delom nadaljujejo. Ako ne bo uspeha se bo poslužil sile, kar pa zopet ne bo dobro učinkovalo. Če se ustavi proizvodnja premoga, bo to silni udarec za vso industrijo v deželi.

RACIONIRANJE GASOLINA MORDA JENJA

Chicago, Ill. — Zveza prodajalcev gasolina za čičaško okrožje je na svojem sestanku osvojila predlog, s katerim apelira na vladu, da zdaj, ko je na razpolago gumijevih obročev za automobile, ki imajo B in C knjižice, da ni potrebe več za odmerjevanje gasolina. Gasolina je v deželi dovolj. Odmerjevanje je bilo uvedeno le radi pomanjkanja gumija (tires), zdaj ko je gumij na razpolago naj bi oblast zadevo proučila, če je odmerjevanje gasolina še potrebno ali ne.

ITALIJA BI SE RADA UMAKNILA IZ BALKANA

London, Anglija. — Najbolj neljuba afera za angleško vladu je zdaj v mednarodni politiki rusko-poljski spor, ki je končal s prekinitvijo zveze med Moskvo in poljsko zamejno vladu, v Londonu. Za Anglijo je ta zadeva tako nujnega značaja, da je večeraj pozval na izredno konferenco Winston Churchill predsednika zamejne poljske vlade v Londonu generala Vladislava Sikorskija. Sestanku je prisostvoval tudi angleški zunanji minister Eden. Istotako je ta spor neljub ameriški vladi v Washingtonu. Trdovratno stališče poljske vlade meče kolikor toliko slabo luč tudi na angleško vladno okolje, ker tam vedri poljska zamejna vlada in to prav nič dobro ne

upliva na angleške zveze z Moskvo. Zato se Anglija trudi, da spravi obe sporne stranke nazaj k rednim odnosom, če bo to sploh še mogoče. Vse odvisi od dobrega razpoloženja sovjetske vlade, ki gleda na Poljake kor nekake večne nezadovoljneže, ki tlačijo svoje zahteve v ospredje predno je sploh dosežena zmaga nad skupnim sovražnikom Hitlerjem.

Ruski tisk dolži, da so Poljaki padli v mreže nazijske propagande, ki jo vodi znani Gobbels, ki je mojster pri razširjanju takih vesti, ki ustvarjajo nezaupnje in nezadovoljnost med nemškimi nasprotniki. Istega mnenja so tudi Angleži. Toda kako prepravi vlada in to prav nič dobro ne

AGITATORJI KAMPANJE "AM. SLOVENCA" POZOR!

Vse agitatorje(ce) in kandidate(inje) v kampanji "Amer. Slovenca" opozarjamo, da naj pazijo, da bodo svoje pošiljke za kampanjo oddali pravočasno na pošto. Vse pošne pošiljke morajo nositi datum pošnega pečata ne kasneje, nego z dne 30. APRILA 1943, to je dan, ko letošnja kampanja zaključuje. Na pošiljke s poznejšim datumom pošnega pečata se ne bomo ozirali in jih ne bomo mogli upoštevati za kampanjo. Zato pazi vsak, da boste vse pošiljke oddali na pošto ob pravem času to je v petek 30. APRILA 1943.

Oni, ki še niso Uprave obvestili komu naj se njihove glasove pokloni in kreditira imajo prav tako čas do 30. APRILA 1943. Poznejša obvestila se ne bo upoštevalo. Vzemite to vsi na znanje!

ROJAK UMRL

Chicago, Ill. — V sredo 28. aprila okrog 1 ure popoldne je v bolnišnici umrl prekmurski rojak Martin Hozian iz 2123 30. Ashland Ave. Star je bil okrog 45 let. Zapušča ženo in dva sina, eno hčer in eno sestro. Pogreb se bo vršil v soboto 1. maja ob 2 uri popoldne iz Zefranove pogrebne kapele. Vsem prizadetim naše sožalje!

KAMPANJA ZA DRUGO VOJNO POSOJILO PREKORAČILA KVOTO

Washington, D. C. — V kolikor znano dosedaj, je kampanja za drugo vojno posojilo dosegla predpisano kvoto 13 milijonov dolarjev že zadnjo sredo. Kakor zdaj zglada, bo kampanja prekoračila predpisano kvoto za najmanj dva do tri milijone dolarjev.

AMERIKA IN ANGLIJA DELUJETA ZA PORAVNAVO

Angleški prvi minister Winston Churchill pozval predsednika poljske vlade. — Odgovornost za prekinitve odnosov se zvraca na Poljake. — Ameriški Poljaki ogorčeni in ostro kritizirajo Rusijo. — Sovjete dolžijo, da hočejo Poljsko.

KRIŽEM SVETA

Montreal, Quebec. — Bivši ameriški poslanik v Tokiju, Joseph Grew, je izjavil večeraj pred zastopniki kanadske vlade, da zavezniki s tem, ko se borijo v Afriki, se borijo tudi proti Japoncem. Nemci in Japonci so zavezniki. Zato, če udarjamo po enem, udarjamo tudi po drugem. Zato kritika zakaj se borimo le v Afriki ne pa v Tihem morju ni na mestu.

Lisbona, Portugalska. — Iz Portella na Portugalskem se poroča, da so morali na tamonjem letališču pristati tri ameriška letala. Kaj bodo z letalci napravile portugalske oblasti, poročilo ne omenja. Ako so vojna letala, bodo letalci najbrže internirani, začasa vojne.

Buffalo, N. Y. — Zveza ameriških monterjev in plumburjev izjavlja na svoji konvenciji, da po deželi primanjkuje plumbarskih potrebščin in mnogo gradbenih in popravilnih del ni mogoče točno izvrševati. Na OPA urad so poslali posebni apel, naj se za gotove plumbarske potrebščne prioritete določbe olajšajo.

London, Anglija. — Iz urada generala De Gaulle se poroča, da je dospelo z letalom iz zasedene Francije pet francoskih voditeljev, ki so se pridružili skupini generala De Gaulle, ki vodi borbo takozvanih "svobodnih Francozov" proti Nemcem.

Glasom zanesljivih podatkov skuša Italija poklicati domov večino, in morda celo vseh svojih 30 divizij, ki se zdaj nahajajo v bojih proti jugoslovanskim partizanom. Nacisti se temu seveda upirajo, ker bi popolnoma spremenilo vojaško situacijo na Balkanu, in to ravno v trenutku, ko od manjših satelitov osišča na Balkanu zahtevajo največjega napora. Nemci so mnenja, da bi ravno Italija morala dati dober vzgled.

Istočasno je Italija tudi zahtevala, da se vrne domov 250.000 italijanskih delavcev i Rajha, češ da bodo doma bolj potrebni. Nacisti so navidezno pristali na to zahtevo, kajti najmanj tri tedne ni bilo nobenih novih transportov delavcev iz tlatije v Rajh, dočim se oni, ki so v Nemčiji, v malih skupinah vračajo domov.

Drug dokaz za napetost italo-nemških odnosov je neuspeh velikega admirala Doenitz v Rimu; skušal je doseči popolno sodelovanje italijanske mornarice v Sredozemskih operacijah, a najnovejša poročila trde, da ni dosegel ničesar.

Italija najbrže ni hotela izročiti svoje celokupne mornarice — važne karte, katere ni hotela izgubiti — v roke nemškemu mornarjem. Posledica je sedanja reorganizacija poveljstva italijanske mornarice — izsiljena najbrže od nemške vrhovne komande.

NAZIJI ARETIRALI BENEŠOVE SORODNIKE

London, Anglija. — Kakor znano je predsednik zamejne Čehoslovaške vlade v Londonu Edward Beneš govoril po radio svoji domovini in poudarjal, da rešitev se bliža in poraz osiščnih sil. Praška radio postaja je v terek večer omenila, da so nazijske oblasti zopet aretirale več sorodnikov Beneša na Češkem in jih poslali v koncentracijska taborišča. Tako mislijo, da bodo Nemci terorizirali predsednika Beneša, da bi jenjal s svojimi govori svojim rojakom v domovino.

REPUBLIKANCI IMAJO UPANJE ZA ZMAGO

New York, N. Y. — Pristaši newyorškega guvernerja republikanca Tomaža Deweya izjavljajo, da zglada položaj za republikansko zmago v letu 1944 nad vse ugodno. Zadnjemu republikanskemu predsedniškemu kandidatu Wendell Wilkieju nasprotujejo in pravijo, da bodo storili vse kar mogoče, da ga republikanska stranka ne nominira, ker preveč flirta z Rooseveltovo newdealsko politiko.

VESTI O DOMOVINI

Jugoslovanski informacijski center v New Yorku nam je ravnokar poslal veliko podrobnih poročil iz Slovenije, ki jih danes objavljamo. Poročila sama zadosti glasno govornijo in ne potrebujejo ne velikih napisov, ne komentarja.

Slovenski gerilci napadajo Metliko

Od Italijanov kontrolirani ljubljanski "Slovenec" poroča v svoji številki od 19. marca: "Od 4. do 7. marca so partizani napadali Metliko. V teh napadih so izgubili 130 mrtvih in 200 ranjenih.

"Svoje žrtve so odnesli deloma proti Kolpi, deloma pa v Gorjance, kjer so jih pokopali. Svoje ranjence so nastanili v cerkvi v Radovici." (Vas Radovica se nahaja na Dolenjskem, par kilometrov severno od Metlike — op. JIC).

Tudi na Krasu so boji

Angleška časniška agentura Reuter prinaša poročila iz Zuericha, glasom katerih so zanesli slovenski in hrvaški partizani gerilsko vojno preko stare laške meje, globoko v notranost kraškega ozemlja.

V bližini Postojne so gerilci uničili dva potniška in en tovrstni vlak.

Slovenec piše dne 16. marca:

"Visoki komisar Ljubljanske pokrajine je odredil konfiskacijo vsega premičnega in nepremičnega imetja, pripadajočega upornikom.

Osišci proti šolam in knjigam

New York, 25. aprila (UNIO) — United Nations Information Office priobčuje naslednje vesti iz Jugoslavije: Beograjska in ljubljanska univerza, pravna fakulteta v Subotici in fakulteta umetnosti v Skoplju so zaprte.

Ljubljanska univerza je bila dobesedno oropana; posebno velika je škoda v tehničnem inštitutu, katerega znanstvene priprave in laboratorije so Italijani kar v celoti odnesli v Italijo.

Vseučilišna knjižnica v Ljubljani je izropana; mestna knjižnica in muzej v Mariboru, mestna knjižnica in teološki muzej v Celju, knjižnica samostana trapistov v Rajhenburgu, knjižnica in laboratoriji v Št. Vidskem liceju (Ljubljana) in 575 drugih knjižnic in institucij — vse je bilo oropano in uničeno.

Beograjska univerza je deloma porušena, njene znanstvene priprave, aparati in knjižnice deloma pokradene, deloma poškodovane.

Narodna knjižnica v Beogradu je popolnoma uničena; etnografski muzej in tudi vsi drugi muzeji so oropani. Ljudske knjižnice v Beogradu in Skoplju so oplenjene in oropane.

Ljudska univerza v Beogradu — skoro 5.000 kvadratnih metrov — je popolnoma porušena in razdrta.

V Srbiji, Sloveniji in pone-

kod tudi na Hrvaškem so šole — 200 do 300 — zasedene od vojaške oblasti. Od 20 do 30 univerzitetnih profesorjev manj od 3.000 do 4.000. Oje bilo pomorjenih. Šolskih učiteljev so postreljali in pomorili na stotine, a dijakov najgromno število profesorjev, učiteljev in dijakov je bilo poslanih v koncentracijska taborišča.

(Ta strahotna vest na žalost še ne odkriva vse groze in je še daleko — vsaj v kolikor gre za Slovenijo — preveč optimistična. V Sloveniji danes ni več nobene slovenske šole niti knjižnice — op. JIC).

Vesti iz Slovenije

(Posneto iz Bazovice od 15. januarja 1943 — v izvornem besedilu).

Vojaško vojno sodišče je obsodilo na smrt Erjavca Avgusta iz Oslice, na dosmrtno ječo pa Erjavca Josipa, Erjavca Alojzija, oba iz Oslice; Zajca Vincenca iz Mleševa pri Stični in Kutnerja Alojzija iz Krškega Potoka.

Zaradi kršitve predpisov o prehrani in preskrbi je bilo v mesecu decembru 1942 obsojenih nekaj sto ljubljanskih trgovcev in obrtnikov na razne denarne kazni od 500 do 5.000 lir.

V koncentracijskem taborišču je umrl dr. Ivan Rudolf, odvetnik v Konjicah.

Po najnovejših poročilih je v italijanskih koncentracijskih taboriščih vsega nad 30.000 Slovencev. Večino tvorijo Slovenci iz Ljubljanske pokrajine, v zadnjem času pa so ponovno odvedli mnogo Slovencev tudi iz Julijske Krajine.

V svojem govoru v Gorici — o katerem smo svoječasno že poročali — je Mussolini tudi dejal, da bo znala Italija iztrebiti Slovence če bi druga sredstva odpovedala. Ta del njegovega govora listi niso objavili. Sedaj izgleda, da se je Musso premislil. Vzrok: polom v Libiji.

Slika kaže v nekem gozdu skrito letalo. Vojaki, ki se uče letalstva morajo znati biti tudi zvit, da svoja letala skrivajo pred sovražnikom.

FOR VICTORY
BUY
UNITED STATES
WAR
BONDS
AND
STAMPS

AMERIKANSKI SLOVENEK

Prvi in najstarejši slovenski list v Ameriki.
Ustanovljen leta 1891

Izhaja vsak dan razen nedelj, ponedeljkov in dnevoev po praznikih.

Indaja in tiska: EDINOST PUBLISHING CO.
Naslov uredništva in uprave: 1849 W. Cermak Rd., Chicago
Telefon: CANAL 5544

The first and the oldest Slovene newspaper in America.
Established 1891

Issued daily, except Sunday, Monday and the day after a holiday.

Published by: EDINOST PUBLISHING CO.
Address of publication office: 1849 W. Cermak Rd., Chicago
Phone: CANAL 5544

Naročninas	Subscriptions
Za celo leto \$6.00	For one year \$6.00
Za pol leta 3.00	For half a year 3.00
Za četrt leta 1.75	For three months 1.75
Za Chicago, Kanado in Evropo	Chicago, Canada and Europe
Za celo leto \$7.00	For one year \$7.00
Za pol leta 3.50	For half a year 3.50
Za četrt leta 2.00	For three months 2.00
Posamezna številka 3c	Single copy 3c

POZORI! Številke poleg vašega imena na naslovnih strani kažejo, do kedar je plačana vaša naročnina. Prva pomeni mesec, druga dan, tretja leto. Obnavljajte naročnino točno.

Dopolni vašega pomena za hitro objavo morajo biti poslani na uredništvo vsaj dan in pol pred dnevom, ko iside list. — Za zadnje številke v tednu je čas do četrtega dopoldne. — Na dopise brez podpisa se ne odziva. — Rokopisov uredništvo ne vrata.

Entered as second class matter, November 10, 1925 at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

J. M. Trunk:

POLITIČNO PARTIZANSTVO

Ko je "Enakopravnost" v Clevelandu objavila v št. 67. in 68. dva članka "Izdajalci prejema plačilo", sem nekaj zapisal, ker so obdolžitve mestoma naravnost gorostasne. Stvar se tiče večidel umora vseučilišnega profesorja dr. Lamberta Erlicha, oziroma njegovega delovanja po zasedbi Italijanov v prvi vrsti med mladino. To udejstvovanje se označuje kot narodno izdajstvo, kakor razvidno že iz naslova člankov, in umor bi bil le golo zaslužno plačilo za izdajstvo, kakor se pač izdajstvo med ljudmi sodi. Ali je res izdajstvo, o tem bo sodila nepristranska zgodovina, ko se duhovi pomirijo, morilci so sodili, sodil pa je tudi Bog, in počakati moramo, ali se te dve sodbi strinjata. Povedal sem nekaj, kako jaz presojam značaj "kvislinga", pa nočem trditi, da bi bilo moje mnenje izključno pravilno, ker mi notranje razmere niso in tu ne morejo biti znane. Poznam pa iz dolgih osebnih stikov značaj umorjenega dr. Erlicha, in obdolžitve se mi zdijo neumljive, pretirane, gorostasne. Zdjaj so strasti razvnete, in pri takem razpoloženju je sodba o izdajstvu sicer razumljiva, ampak vprašanje je, če je tudi pravilna. Zato sem apeliral na pamet, razsodnost, da se zlo ne poveča po nepotrebnem razburjenju.

"Enakopravnost" pa ima v št. 76. in 77. zopet dva članka "Še o razmerah v Sloveniji", ki se nanašata bolj na politično stran, kako da je prišlo do sedanjih razmer. Vse se suče okoli dr. Marka Natlačena, bivšega bana v Ljubljani, in njegovega umora. Ta umor bi bil bolj političnega značaja, označuje se ga pa tudi kot neko plačilo za izdajstvo nad slovenskim narodom.

Politika je že na sebi silno prekerna zadeva, pri takih razmerah še bolj kočljiva, ko se pridruži goli politiki in strankarskemu naziranju še razvneti strast radi razmer. Goethe je zmal za glavo in vzdihnil: "Politisch Lied, ein garstig Lied", — grda, odurna zadeva je politika, in sodba je pri strasteh lahko pretirana, gre v ekstreme, obramba pa pri istih razburjenih razmerah otežkočena. Okoliščine so tako nanesle, da je bila "klerikalna" stranka pri vladi, kje je prihrulo, in ker so postale posledice naravnost strahovite, je pač na dlani, da se krivda zapiše na rovaš te stranke.

Ali ni tudi pri teh člankih na mestu opomin: pamet, razsodnost, mirno kri?

Članka nimata podpisa, iz vsebine pa lahko vsak članek spozna, ker gre pač za politično stran pri partizanstvu, dasi se komunističnih stremeljenj ne omenja, in je vse potisnjeno le na "Osvobodilno fronto", ki je vsaj pri večini napredne publike na boljšem glasu.

Jaz bi imenoval to "politično partizanstvo", ker vsaj v nekem pomenu se more tudi "Osvobodilna fronta" vključiti v pojave partizanstva. Umor, v tem slučaju umor dr. Natlačena, je treba pred javnostjo opravičiti, dokler živimo še kolikor toliko v rednih razmerah, in v okviru Osvobodilne fronte bi prišli pri krivdi za umor napredni elementi na vrsto. Odgovorna za umor bi bila napredna stranka. Za to je pač naravno, da skuša ta napredna politična stranka umor, toraj neoporečen zločin, opravičevati z grehi, hibami in napakami nasprotno politične stranke, toraj Natlačeneve, klerikalne stranke.

Ako so v kaki politični stranki grehi, napake, nasilstva, krivice, jih pač nihče ne more opravičiti, in brez grehov ali napak ni nobena stranka. Ni nobena opravičba za napake, ampak članek sam prizna, da je delala napredna stranka iste pogreške, ko je bila na vladanju soudeležena. Izgleda, kakor bi bil dr. Korošec prav perfiden politik. Ali ni bil konfiniran ali celo interniran, ko je imela besedo nasprotna stranka? Napaka bi bila le, da je pač vsaka stranka presojala vse in le preveč iz golo strankarskega stališča, ne toliko iz stališča dobrobita slovenskega naroda ali jugoslovanstva.

Članek meni: "... ker je kot organizator (dr. L. Erlich) visoko-in srednješolske mladine povzročil, da se je od njega organizirana mladina vpisala v fašistične organiza-

cije, dočim je ostala mladina zadela po večini puške na rame in šla v gozdove".

Klerikalna stranka je delala oportunistično politiko. Taka politika je podvržena lahko ostri kritiki. Nastanek in zadržanje "Osvobodilne fronte" bi pomenil nekakšen odpor zoper to oportunistično politiko stranke in delovanja dr. Erlicha. Jaz bi se ne upal te fronte kritizirati, ker izgleda, da je to odpor boljših narodnih, ne le naprednih elementov. Ta fronta zaposluje toliko in toliko legij nasprotnika, in Moskva upošteva, izgleda, močno pomoč od tega upora.

Ali se ne bojite sodbe nepristranske zgodovine? Upajmo, da bo odpor uspešen, in pri uspehih nihče ne vprašuje za naravo ali bistvo odpora. Kaj pa, če bi se pozneje izkazalo in bi zgodovina to potrdila, da je bil odpor povzet preveč lahkomišlno, da je dal priliko še raznim slabim elementom za nastop, tudi komunističnim elementom, ki z narodnim stremeljenjem nimajo opravka?

Jaz bi bil pri udrihanju po nasprotni stranki, politični stranki, bolj previden, "ker zadela po večini puške in šla v gozdove", lepo izgleda, ampak uspehi so vsaj danes še dvomljivi.

Tudi članka "Še o razmerah v Sloveniji" cikata vrlo močno na to, da se med nami presoja vse le iz strankarskega, političnega stališča, in če je Osvobodilna fronta vsaj kos partizanstva, bi jaz imenoval to — politično partizanstvo.

VOJNI BONDJI, MESO, KOFI, ŽGANCJI IN ŠTRUKLJI
Enumclaw, Wash.

Danes, ko to pišem, je menda Hitlerjev rojstni dan. Po navadi dobimo za rojstni dan kako darilo. Kupila sem dva bondja po \$100 od Strica Sama, da bo ta lahko kupil bombe za Hitlerja.

Imam dva sirca pri vojaki, ki mi pošiljata denar domov, da ga investiram v vojne bonde, kolikor ga sama sproti ne potrebujem.

Nekateri ljudi skrbijo, kam bi dali svoj denar, da ne bi izgubil veljave. Po mojem prepričanju je najbolj varno, da ga damo za vojne bonde. Če bi tudi prišla depresija, tam ne bomo nič izgubili, in še največ obresti dobimo tam. Tudi je naša dolžnost pomagati Stricu Samu, da si more nakupiti orožja za naše vojake. Naši fantje se ne morejo vojskovati s praznimi rokami. Če hočemo, da bomo zmagali, se moramo vsi žrtvovati in pomagati, kjer je treba, za zmago. Naši sovražniki so še močnejši. Nemci morajo čisto tiho biti, pa vsi delati za Hitlerja, in na milijone sužnjev dela za njegovo. Zakaj bi mi ne pomagali naši novi domovini, ko se nam še dobro godi! Če bo zmaga naša, bodo še tudi naši rojaki trpili v starem kraju izpuščenih iz Hitlerjevih in Mussolinijevih krempljev.

V Am. Slovincu sem čitala dopis pod naslovom "Nova delikatesa ihaha", kjer pravi dopisnik, da ihaha ni slab, samo mora biti dobro pripravljen. Seveda je ihaha dober, ko bi ga je dobili. Zakaj pa ne, saj je snažen bolj kakor prašič! Nadalje pravi Mr. Maren, da je kava dobra tudi ječmenova. Seveda je dobra. V starem kraju smo večinoma imeli ječmenovo kavo, če ji pa še malo cikorieje primešamo, je pa še

bolj okusna. Mr. Strah se pa v svojem dopisu jezi, da ihaha je le ihaha, in za tako delo, kaor ga ima on, bo malo železne rude producirane, če bo samo še ne dva funta mesa na teden dobil, in kako bo ženka po kuhinji ropotala, ko ne bo mesa in kofeta. Mr. Strah, če imate ženko, ki je prišla iz starega kraja. Vam bo že skuhala kaj dobrih žgancev ali štrukljev, da boste še bolj močni za kovanje železne rude, kakor pa, če bi meso jedli. V starem kraju smo tam po hribih delali na kmetih po 16 ur na dan, pa meso samo trikrat na leto jedli, žgance pa tudi le vsako soboto, pa smo bili močni in zdravi. Če Vam bo ženka postavila na mizo dobre žgance ali štruklje, ko boste prišli iz "sihta", pa boste rekli: "To je pa še boljše kakor meso!" Kar nas je iz starega kraja prišlo, bomo že izhajali tudi brez mesa, kar je pa tukaj rojenih, pa res ne bojte prišli iz "sihta", pa boste rekli: "To je pa še boljše kakor meso!" Kar nas je iz starega kraja prišlo, bomo že izhajali tudi brez mesa, kar je pa tukaj rojenih, pa res ne bojte prišli iz "sihta", pa boste rekli: "To je pa še boljše kakor meso!"

J. L.

VESELICA V KORIST SANSI
IN JPO
So. Chicago, Ill.

Dve leti sta že minili, odkar je krvoločni sovražnik zavratno navalil na našo lepo staro domovino... Dve leti jo že rop, pleni in pušča... Ubogi narod se junaško upira, sabotira sovražnikove vojne napore in se pripravlja na dan, ko bo po deželi zatrobil glas zavezniške trombe in naznanil

aro osvobodnja. Za svoj "zločin", — ker brani svojo domovino in nasprotuje hlapcem nacifašizma, — pa mora narod plačevati dan za dnem s krvjo in življenjem svojih najzvestejših sinov in hčera... Ameriški Slovenci pač moremo biti hvaležni srečni usodi, ki nam je v tej fatalni uri odločila protekcijo in zaščito pod okriljem ameriške trobojnice. To hvaležnost pa moramo pokazati danes, ko tudi naša nova domovina potrebuje pomoči. Stric Sam ne išče miloščine ali darov. Želi le našega posojila, da se oboroži do zob, ter sovražnika enkrat za vselej zdrobi. Ta sovražnik, ki srka srčno kri slovenskega naroda v stari domovini, je tudi sovražnik Amerike. Ko kupimo vojne bonde, ne pomagamo samo Ameriki za našo varnejšo bodočnost, temveč tudi pomagamo naporu vseh zavezniških sil, ki bodo pregnale sovraga raz okrvavljene rojstne grude. Torej kupujmo vojne bonde do zadnjega centa!

Ko se je lanskega decembra vršil v Clevelandu Slovenski narodni kongres, — največja manifestacija solidarnosti ameriških Slovincov v svoji zgodovini, smo sinovi Slovenije svečano prisegli in obljubili napeti vse sile in moči, da razkosane dele Slovenije povežemo po končani vojni v eno veliko, združeno, svobodno Slovenijo v demokratični, federativni Jugoslaviji. To obljubo, bratje in sestre, še nismo izpolnili. Storili smo vse premalo, da našim bratom in sestram čim prej zasije solnce svobode. SLOVENSKEMU AMERIŠKEMU NARODNEMU SVETU, ki v našem imenu in po našem mandatu vrši to veliko delo, še nismo nudili dejanske podpore. Svojo narodno obveznost in moralno dolžnost bomo vršili le tedaj, kadar finančno podpremo politično in podporno akcijo.

Podružnica št. 32 JPO-SS prireja na delavski dan dne 1. maja domačo veselico, koje čisti prebitek je namenjen politični akciji SANSI in pa podporni akciji JPO. Vrši se v spodnjih prostorih našega rojaka Jerry Trillerja, 9802 Ewing Avenue. Vstopnina je le 25 centov. Za ples bo poskrbela domača godba Joveva Pucija. Okrepil, vključivši okusne svinjske gnjati, bo zadosti za vse.

Ker tekom aprila v So. Chicagu ni bilo nobenega shoda, na katerem bi praznovali Slovenski dan, bo sestanek na veselici v soboto služil tudi temu namenu. Posebnega programa ne bo, pač pa bomo sprejeli potrebne resolucije in tako tudi moralno podprli delo Slovenskega ameriškega narodnega sveta. Dolžnost vseh zavednih rojakov v calumetskem okrožju Chicaga je, da to do brodelno prireditev v največjem številu posetijo.

Za odbor,

Mirko G. Kuhel.

Vi radi berete vesti iz drugih naselbin; drugi radi berite novice iz vaše naselbine. Poročajte novice in dogodke v "Am. Slovincu".

TRIJE GROBOVI

Cleveland, O.

Ob tej priliki sem se namenil pisati o grobovih. Grobovi se odpirajo tako pogosto med našimi rojaki, da moramo računati na odhodnico kmalu mi, ki smo stare in prve generacije. Grob je edini naš prijatelj, ki nas bo sprejel in ohranil, skrnil in tako rekoč rešil nemira, ki ga je na svetu toliko za vsako živo bitje.

V grob smo položili v Clevelandu ravno v soboto pred veliko nedeljo pionirja, katerega se bodo spominjali še nekateri pionirji na daljnem zapadu, toda le taki, ki so tam že 50 ali več let, kajti ta pionir je bil tam pred 52 leti; prišel je tja še, ko je bil star 18 let. Njegovo ime je Peter Smičiklas, doma iz Žumberka ali od Sošic, od koder imamo veliko močnih in zdravih korenjakov v Clevelandu, ki imajo tudi svojo prav fino urejeno grško-katoliško farno, katero sedaj izborni vodi njih pred vojno dospel župnik Dr. Msgr. Tomislav Firis. Cerkev ima za patrona Sv. Nikolaja. Nas rajni pionir se je po 5 letih bivanja tam poročil v Anaconda, Montana, pri župniku Rev. Pirnatu z gospodično Popovič, ki je doma iz istega kraja kakor on. Poročila sta se pred 46 leti; takrat Slovenci še niso imeli svoje cerkve, župnik Pirnat je pa že bil tam.

Za tem je družina Smičiklas potovala za nekaj časa v Minnesoto, v rudnike, toda kdor se je navadil dela v "šmelcah", ni hotel iti živ v jamo, tako se je izrazil rajni in odšel v Chicago z družino, malo kasneje pa v Cleveland, kjer se je ustanovil za stalno in bil pri ustanovitvi obeh hrvaških cerkva, najprej cerkve Sv. Pavla, (potem pa še svoje grško-katoliške cerkve, kjer je sodeloval kot dober faran do zadnjih dni.

Nekaj pobelega in hvale vrednega sem opazil v družini Smičiklasovi: Lepo in složno je živela družina skupaj, kar je za družino največje bogastvo. Srečni starši, kjer so zmogni ohraniti v svoji hiši družino v ljubezni do drug drugega, to ne samo v prijetnosti, marveč tudi v križih in težavah, to šteje!

Ker so vsakemu človeku na zemlji določena posebna pot življenja, so bila tako določena tudi za tega tako miroljubnega pionirja, o katerem bi človek mislil, da ne bo nikoli na temu svetu trpel, kajti njegova skrb je bila delo in družina, dom in njegovi domači, drugače pa je podpiral in sodeloval s cerkvijo in narodnostjo, v kolikor mu je vera dostojevala. Toda, tudi on je bil izvoljen vzeti na svoje rame težki križ! Pred par leti je začutil po lahkem padcu, da ga je začelo v stegnu boleti. Računajoč na svoje močne in utrjene ude iz mladih let je menil, da bo vse to lepo prešlo, toda držalo se ga je in bolezen je napredovala tako občutno, da je moral pred 16 meseci leči za stalno v posteljo; kosti se je lotil rak in jo je naredil mehko, njemu je pa s tem prizadejal tako velike bolečine, da je to težko opisati.

(Dalje na 3. strani)

DOGODKI

Med Slovenci pa
v Ameriki.

Mrs. M. Terlip umrla

Jacksonville, Kansas. — Društvo "Biser", št. 8 ZSZ sporoča, da je dne 24 aprila umrla na svojem domu članica Mrs. Mary Terlip. Rojena je bila na Dolenjskem v vasi Zagreb, fara Skocjan. Njeno dekleško ime je bilo Selak. Zapušča moža Johna, pet sinov, John Jr., Frank, Vincent, Joe in Rudolph, ki živijo v Jacksonville, Kansas. Zapušča tudi dva brata, Frank Selak, iz Springfield, Ill., in Jacob Selak, iz Oakland, Calif. — Naj v miru počiva, prizadetim pa naše sožalje!

Vseslovenski kongres v Južni Ameriki

Montevideo, Uruguay. — Nad 300 delegatov, ki zastopajo okrog poldrugi milijon Slovanov iz vseh krajev Centralne in Južne Amerike, se je zbralo v soboto 24. aprila za tridnevno zborovanje v mestu Montevideo. To je bil prvi vseslovenski kongres v Juž. Ameriki. Zastopani so bili Poljaki, Rusi, Belorusi, Čehi, Hrvatje, Slovenci, Ukrajinci in Slovaki. Njihov skupni jezik je španski, njihov skupni namen pa je doseči enotnost za borbo proti nacifašističnim armadam, ki pustošijo njihove rojstne dežele. Vladimir Evdokimov, bivši ruski mornarični častnik, je organiziral kongres in odprl zborovanje.

Materinski dan v Chicagu

Chicago, Ill. — Drugo nedeljo v maju bo farna šola Sv. Štefana našim materam na čast vzporedila krasno prireditev, na katero se z največjo verno pripravila. Podrobnosti bomo objavili o drugi priliki, danes rojake in rojakinje le opozarjamo, da jih čaka nekaj izredno lepega.

Slovenski letalec pogrešan

Cleveland, O. — Mr. in Mrs. John Zaic, 452 E. 157 St., sta 26. apr. prejela od poveljstva letalske šole v San Marcos, Tex., brzojavno sporočilo, da je izgubljeno letalo, s katerim je odletel njih sin John, ki je letalski kadet, z ostalimi letalci vred. Pred tremi dnevi so odleteli iz San Marcos, Tex., na večbale polet, toda doslej o njih in njihovem letalu še ni nobenega sledu. Morda jih še najdejo.

Zaroka

Chicago, Ill. — Dne 20. aprila sta se zaročila Miss Mila Govedarica in Pvt. Alex Mandusch, ki služi pri marinih in je bil doma na kratkem dopustu. Fant je sin vsem tukajšnjim rojakom poznanega brata Srba, odkritega Jugoslava na in velikega ameriškega junaka iz prve svetovne vojne, Jake Alex Mandusicha.

Poročajte takoj o vseh dogodkih v "A. S.", ki se dogode v vaši naselbini!

TARZAN (696) NAJHUŠJA URA

Tisto noč je bilo, kakor iz škafa. Izvrženi siromaki so se stiskali skupaj, zapušeni in brez upanja.

Granny Akers si je prizadevala, da bi jih razvedrila, četudi ji je stiskala srce bojazen, da bi Tarzan utegnil biti mrtev.

Medtem je bil Tarzan zares prav blizu smrti, saj ga je obkolilo šest levov, ki so ga obdali, kakor smrtni obroč.

Ta obroč je postajal vedno tesnejši. Najbližji lev je že odpiral svoje čekanasto žrelo, da bi ga zgrabil.

(Metropolitan Newspaper Service)

Napisal: Edgar Rice Burroughs

Družba sv. Družine

(THE HOLY FAMILY SOCIETY)

Ustanovljena 29. novembra 1914.

v Zedinjenih Državah **Sedež: Joliet, Ill.** Inkorp. v drž. Illinois Severna Amerika. 14. maja 1915.

Naše geslo: "Vse za vero, dom in narod; vai za onega, eden za vse." **GLAVNI ODBOR:**

Predsednik: George Stonich, 257 Lime Street, Joliet, Illinois
1. podpredsednik: Frank Tushek, 716 Raub St., Joliet, Ill.
2. podpredsednik: Kathrine Bayuk, 528 Lafayette St., Ottawa, Ill.
Tajnik: Frank J. Wedie, 301 Lime Street, Joliet, Ill.
Zapisnikar: John Wemanich, 650 N. Hickory St., Joliet, Ill.
Blagajnik: Joseph Klepac, 903 Woodruf Rd., Joliet, Ill.
Duhovni vodja: Rev. Mathew Kebe, 223 - 57th St., Pittsburgh, Pa.
Vrh. zdravnik: Joseph A. Zalar, 351 No. Chicago St., Joliet, Ill.

NADZORNI ODBOR:

Andrew Glavach, 1748 W. 21st St., Chicago, Ill.
Joseph L. Draaser, 1318 Adams Street, North Chicago, Illinois.
Joseph Jerzman, 20 W. Jackson St., Joliet, Ill.

POROTNI ODBOR:

Joseph Pavlakovich, 39 Winchell St., Sharpsburg, Pa.
Mary Kovacic, 2294 Blue Island Ave., Chicago, Ill.
John Denis, 2730 Arthington Ave., Chicago, Ill.
Predsednik Atletičnega oddelka: Emery Subar, 540 North Bluff Street, Joliet, Illinois.

URADNO GLASILO:

"Amerikanski Slovenec", 1849 W. Cermak Rd., Chicago, Ill.

Do 1. jan. 1942 je DSD. izplačala svojim članom in članicam ter njih dedičem raznih posmrtnih, pokojinskih, bolniških podpor ter drugih izplačil denarne vrednosti do četrtilijuna dolarjev.

Društvo za DSD. se lahko ustanovi v vsakem mestu Zdr. držav z se manj kot 8 člani (zami) za odrasli oddelki. Sprejme vsi vrst katoličan moškega ali ženskega spola v starosti od 16 do 60 let. V mladinski oddelki pa od rojstva do 16. leta.

Zavaruje se za \$250.00, \$500.00 ali \$1,000.00. Izdajajo se različni certifikati, kakor: Whole Life, Twenty Payment Life in Twenty Year Endowment. Vsak certifikat nosi denarno vrednost, katere se vsako leto viša.

Poleg smrtnine izplačuje DSD. svojim članom (icam) tudi bolniško podporo iz svoje centralne blagajne, kakor tudi za rane operacije in pokojnine.

Megečna plačila (assessments) so urejena po American Experience tabeli.

DSD. je 121.90% solventna, potrjujejo izvedenci (actuaries).

Uradni jezik je slovenski in angleški.

Rojakom in rojakinjam se DSD. priporoča, da pristopijo v zjeto srečo!

Za vsa morebitna pojasnila in navodila se obrnite pisмено ali listno na gl. tajnika: FRANK J. WEDIE, 301 Lime St., Joliet, Ill.

DOMAČA FRONTA

SKRIBITE ZA VRT ZMAGE

Ne zapustite svoj vrt zmage. Morda največja škoda je nastala med vrtnarji vsled tega, ker so vrte zasadiili v prvem navdušenju brez primer- nih sredstev in volje nadaljevati z delom do končnega sadu, pa so jih zapustili ali zanemarili.

Narod, ki je v vojni, ne more dopustiti tako izgubo dela in časa. Vsaka stvar mora biti sejana v pravem času, vzgajana do žetve, in pobrana, kadar je zrela ter vporabljena tako, da ne gre nič v izgubo.

Zapomnite si, hrana je vojno orožje in na Vas je, da se to orožje uporabi proti sovražni. Zato, pazite na svoje vrte zmage.

Ako sadite zelenjavo za vitamine in zdravje, naj vam bo cilj, da imate neprenehoma na razpolaganje po nekoliko koristnih vrst. Sadite sproti novo seme.

a. Ne sadite toliko zelenjave ene vrste na enkrat, da je imate preveč in se vam kvari, potem pa ostanete dalj časa brez nje.

b. Nekoliko znanja je potrebno, katere vrste najbolj odgovarjajo lokalnim razmeram, tako da boste sadili najboljše vrste in z najboljšim uspehom.

NAŠA DNEVNA DIJETA

Racioniranje raznih vrst hrane in potreba, da zadržimo zdravje in moč, ki sta nam v vojnem času potrebna, zahtevajo, da strogo pazimo na svojo dnevno dieto. Department za poljedelstvo je sestavil listo sedmih vrst hran, katere naj vpoštevamo v svoji dnevni dieti. Prva vrsta vsebuje zeleno in rumeno zelenjavo; druga vrsta vsebuje pomaranče, paradižnike, grapefruit ali surovo zelje ali salato; tretja vrsta vsebuje krompir in drugo zelenjavo in sadje; četrta vrsta mleko in mlečne proizvode; peta vrsta meso, perutnino, ribe ali jajca, ali, kot nadomestilo za te, suhi fižol ali grah, orehe ali "peanut butter"; šesta vrsta kruh, moko ali testenine; sedma vrsta surovo maslo ali margarine.

IZ SLOV. NASELBIN

(Nadaljevanje z 2. strani)

Kot verjen mož je trpel udano in z njim njegova soproga, zet in sinaha (nevesta). Edini preostali sin izmed 6 otrok je Nikolaj; ta se oženil s Slovenko, katero si je našel v družini Komb v La Salle. (Urednik tega lista, Mr. John Jerich, se bo spomnil na to lasalsko dekle.) Tako mi je pravila ona sama, ko sem se čudil, kako da tako lepo slovensko govori. Rekla je: "Saj sem Slovenka!" Jako dobro in lepo je bilo, kako je ta družina storila za tega ubogega bolnika velikansko uslugo, ko ga je ohranila doma v svoji hiši ves čas njegove težke bolezn, dočim so mnogi svetovali, naj bi ga dali v bolnišnico, česar se je pa 70 letni pionir bal in je toliko rajše ostal doma. To uslugo smatram za veliko dobro delo, ki bo tej

družini, sinu in njegovi soprogi, stotero povrnjeno, kajti tudi ljubili so ga, ne samo imeli v svoji sredi. Veliko je za njim njihovo žalovanje.

Vse to so pa v današnjih dneh redke prikazni. Kje so neveste, ki bi stare ljudi ljubile, posebno še v mladostnih letih, ko je lastno življenje prejš, ko bolniki in stari starši. Toda bilo je, kakor tu popisujem, in takim naj se da polno priznanja.

Rajni je umrl na veliki teden, umrl v veri do Boga in v upanju, da se združi z njim. Ležal je na odru tri dni velikega tedna in na dan velike sobote so ga spremili z velikim spremstvom častno v njihov božji hram, od tam pa na Kalvarijo k večnemu počitku. Po tolikem svetnem trpljenju je ohranil vero in živel po njej, zato naj se sedaj veseli plačila, ki gotovo sledi vsem, ki verujejo v umrlega in potem zopet vstalega Kristusa.

MISIJSKA CERKVA V DŽUFGLI

Domačini v Južnem Pacifiku pred svojo misijonsko katoliško cerkvico, ki je narejena iz bambusovih palic. Slike so posneli ameriški vojaki na nekem otoku ki so ga obiskali. Domačini so se jim iskreno prijazno.

Še en pogreb se je izvršil ta teden, ki bo zanimal čitatele širom naselbin. V Cleveland je bilo pripeljano truplo mlade soproge katoliške družine, Mrs. Mary Livaich, stare 37 let, ki je preminula v So. Chicagi in katere truplo je pripravil ter odposlal v Cleveland slovenski pogrebnik Mr. Edward Kompare. Moram izreči, da je bilo truplo rajne tako dobro pripravljeno, da za- služi pogrebnik Kompare vse priznanje.

Rajna je bila rojena v Cleve- landu in tukaj ima svoje mater pokopano, zato je želela, naj bi jo ob njeni smrti pre- peljali na isto pokopališče k njeni materi.

Truplo je spremljal njen so- prog Math Livaich in sin ter 5 njenih sorodnikov. Pogreb se je vršil iz kapele Grdina in Sinov v cerkev Sv. Pavla v ponedeljek 19. aprila. Poko- pana je na Kalvariji. V Chiga- gi zapušča nad 80 let starega očeta.

Naj bo omenjeno še o tret- jemu grobu: V soboto večer je odšla v boljši svet mati visoke in častljive starosti, Mrs. Anna Sajovic, ki je doživela 10. aprila 1943 95 let. Rajna je bila rojena v Žuzemberku na Dolenjskem, toda kmalu po tem se je družina naselila v Doljni Logatec blizu Vrhnice. Iz njene družine še živita dve hčeri, ki sta bili dvojčki in ki sta stari že po 63 let. Obe sta bili z materjo vsa leta, posebno se je posvetila svoji ma- teri ena izmed teh, ki je ostala neporočena, da je mogla skrbeti in živeti z materjo.

O življenju te častne mate- re bi se dalo veliko napisati, posebno iz njenega verskega življenja. Bila je izobražena in je govorila tudi nemški je- zik, kar je precej nenavadno pri naših tako starih ljudeh. Tudi je bila ta mati tako ži- vahnega obnašanja, da je tež- ko verjeti; le kdor jo je po- sluhal sam, je videl njeno ži- vahnost v pripovedovanju nje- nih spominov. Ta žena je do

zadnjih par let brala časopis mrez očal, kar je potem zelo pogrešala, ko ni mogla več brati brez očal; sama na sebe se je jezila, zakaj da njene oči pešajo, kupiti očala pa ni mogla, kajti živila je od mestne podpore vsa leta depresije, ko tudi hči ni mogla na delo, ali ga pa bilo ni.

Tako vidimo, da ljudje v rev- ščni lahko dolgo žive, če žive redno in žive zadovoljno z vsem, kar pride nad nje. Njen pogreb se je vršil na veliko sredo v cerkev Sv. Vida in po- tem na Kalvarijo. Naj vsem ostane blag spomin, njih duše pa naj uživajo sedaj pri Bogu plačilo na vse čase. So- rodnikom pa naše sožalje.

Anton Grdina.

TO IN ONO

KAJ JE ASTROFOTO- METRIJA?

Za s o d o b n o zvesdoslovje (astronomijo) je postalo pose- sebno važno merjenje sve- tilnosti zvezd ali astrofotome- trija. Že v najstarejših časih so razlikovali zvezde po sijaju. Najsvetlejšje so imenovali zve- zde prve velikosti, manj svetle zvezde druge velikosti, in ta- ko dalje do zvezd šeste veliko- sti, ki jih še vidimo s prostim očesom. Tu pa ni mišljena "ve- likost" zvezde, marveč njena svetilnost, ki pa tudi ni prava svetilnost, temveč le navidez- na. Če bi bile vse zvezde ena- koo oddaljene od nas in ako bi bila njih svetlost (to je sve- tilnost ploskovne enote) vseh enaka, potem bi navidezna svetilnost ustrezala velikosti zvezde. Zvezde imajo najraz- ličnejšo svetilnost. Za merje- nje svetilnosti uporabljamo po- sebne priprave, ki jih imenu- jemo fotometre. Astrofotome- trija ima predvsem dve ve- liki nalogi. Dognati mora sve- tilnost za največje štev. zvezd od najmočnejših navzdol do najšibkejših. Druga važna na- loga je opazovanje spremen- ljivih zvezd, ker je veliko

zvezd, ki spreminjajo svetil- nost v daljših ali krajših ob- dobjih.

PETEK ZADNJI DAN ZA RABLJENJE A, B, C, D. ZNAMK ZA MESO

Chicago, Ill. — OPA urad opozarja gospodinje, da je v petek zadnji dan, ko bodo veljavne rdeče znamke za racio- niranje mesa A, B, C, D. V soboto pridejo v veljavo druge znamke. Rdeče E znamke pridejo v veljavo v nedeljo in bodo veljavne tekom meseca maja. Plave znamke G, H, J, za drugo konzervirano blago pridejo v veljavo tudi v nede- ljo in bodo veljavne ves me- sec maj.

JAPONCI SE BOJIJO AME- RIŠKIH NAPADOV IZ ZRAKA

Japonske radio postaje opo- zarjajo japonski narod, naj bo pripravljen na zračne napade na japonska mesta. Omenjali so, da grade Američani svoje letalske baze na aleutskih oto- kih, odkjer je najbližja pot do japonskega teritorija. Ozna- njevalci povdarjajo, da Japone- ci morajo biti zavedni, da bo- do napade lahko odbili in pre- nesli.

ZAVEZNIKI ZGUBILI NAD 1 MILIJON TON PARNIKOV

Washington, D. C. — Senat- ski odbor, ki mu načeluje se- nator Truman, poroča, da je bilo tekom leta 1942 potoplje- nih od nemških submarinov število zavezniških ladij, ki so vsebovale več, kakor 1 milijon tonov tonaze. Zavezniki se tru- dijo, da napadanje nemških submarinov omejijo.

ITALIJA BI SE RADA UMAKNILA IZ BALKANA

(Nadaljevanje s 1. strani)

čati o tem Poljake, je vpraša- nje. Morda ne bo druge poti, kakor da bo treba pač z od- ločno besedo nastopiti.

Zdi se, da bo Churchill svetov- val Poljakom, naj naredijo v vladi spremembe, nakar bo- do Angleži skušali posredova-

ti med Moskvo in tako novo zamejno poljsko vlado. Toda proti temu pa že sedaj kriči- jo nekateri Poljaki in namigu- jejo da se pred Stalinom tre- sejo hlače Angležem in dru- gim in da bo Stalin imel glavo- no besedo po zmagi.

Ko je prišlo do žalostnega incidenta v Moskvi, do prelo- ma, so se Poljaki zlasti v Ame- riki oglasili z ostrimi protesti. Detroiti poljski dnevnik o- stro piše, da Rusi so se vedno izogibali odgovora glede po- vojne Poljske in da Rusi so vedno lagali. V Milwaukee, Wis. piše "Kurier Polski": Vsa krivda je na Rusiji. Ako ima Rusija čiste roke pri umoritvi poljskih častnikov, bi ne bila tako nervozna, povdarja list in piše dalje: Rusija hoče vso Poljsko in zavojevati hoče tu- di vso Evropo po vojni z revo- lucijo. Komunisti po vsem sve- tu in posebno tu v Ameriki so njeni agenti. Poljski listi v Chicago ožigosajo Rusijo v i- stem duhu. Tako tudi listi po drugih mestih.

Rusko-poljski spor tako ze- lo slabo upliva in to v najbolj kritičnem času, ko se gre zato, da se čimpreje invadira evrop- ski kontinent in ko je potreb- no najtesnejše sodelovanje med vsemi, ki vodijo borbo proti Hitlerju. Taki spori so voda na Hitlerjev mlin. In zvitvi Nemci jo s hujskajočo propagando napeljujejo v svo- jo korist.

KRIŽEM SVETA

— Stockholm, Švedska.—V Uppsala Heights in še v nekem drugem mestecu so v nedeljo nastale protinazijske demon- stracije od strani Švedov, ko so pristajši nazijev imeli svoja zborovanja. Policija je raz- gnala demonstrante. Slučaja kažeta, da med Švedsi narašča odpor proti nazijem.

— Chicago, Ill. — OPA ur- rad, ki kontrolira izdajanje znamk in knjižic za racionira- nje gasolina za avtomobiliste opozarja, da mora imeti vsak avto voznik na šipi svojega au- tomobila nalepljeno znamko A, B ali C, kakoršna mu je že izdana. Kdor bo zasaden brez znamke na šipi, mu bo knjižica za gasolin odvzeta.

OGLASI V "AM. SLOVENCU" IMAJO VEDNO USPEHI!

STALNA SLUŽBA

pomožnega urednika pri listu "Am. Slovenca" je raz- pisana. Oseba mora biti večša slovenščine in angle- ščine. Na starost se ne ozira, dokler je oseba spo- sobna za službo. Priglasijo se lahko tudi žene in dekleta, katere se čutijo, da bi bile sposobne za to mesto. Za pravo osebo, ki čuti nesebe do dela na polju tiska, je ta služba kakor nalašč.

Prijave za službo je poslati:

UPRAVA AMER. SLOVENCA

1849 West Cermak Rd. Chicago, Illinois

VSAKO MINUTO

se porajajo razne novice po vseh delih sveta, po naših slovenskih naselbinah, itd. Vi gotovo hočete važne novice izvedeti. Kako?

VSAK DAN

v lepem in slabem vremenu, pom ladi, poleti, v jeseni in pozimi, prinaša vam vesti in novosti iz vseh delov sveta, pouk in informa- cije ter zabavne povesti in romane in drugo zanimivo berilo dnevnika

Amerikanski Slovenec

1849 W. CERMAK ROAD, CHICAGO, ILL.

Naročnina stane \$6.00 letno; pol letno \$3.00. — Za Chicago, Kana- do in inozemstvo \$7.00 letno; pol letno \$3.50.

NAROČITE SI TA ZANIMIVI SLOVENSKI DNEVNIK!

"KO SMO ŠLI V MORJE BRIDKOSTI"

je ime zanimivi knjigi, ki jo je spisal Rev. K. Zakrajšek

Knjiga je zanimiva. Vsebuje 207 strani in je vezana v platno. Na lepem v več barvah tiskanem zavitku je znotraj zemljevid Slovenije, kjer je zaznamovano, kje teče okupacijska črta med Italijani in Nemci. Knjiga je zgodovinske važnosti in je dosedaj naj- boljše delo, ki podaja sliko dejanskega položaja v domovini po napadu od strani nazijev in fašistov.

KNJIGA STANE \$2.50

Naroča se pri pisatelju:

REV. K. ZAKRAJŠEK

302 East 72nd Street, New York, N. Y.

Hlapec Jan

Stijn Streuvels

"Na pomlad bom že našel delo in fantje se bodo že kako prerinili. Če bi le imel hišo!" je ponavljal kar naprej. Hotel se je spet vrniti, zakaj vsa stanovanja, ki jih je poznal, so bila zasedena in nikjer ni bilo prazne hišice. Na stezi proti cerkvi ga je srečal mlinar.

"Kam tako naglo, Jan?"

Jan mu ni hotel povedati, a nenadno ga je stiska tako potlačila, da se je čutil prisiljenega iskati kakršnekoli pomoči, vseeno pri kom. In ker ni imel pripravljene nobenega izgovora, je udaril kar naravnost na dan:

"Preseliti se moram, nisem več pri Vorsterju!"

"Aha, gospodar te je hotel preveč na kratko vpreči," je ugibal mlinar. "Slabi časi so, prijatelj, in kmetje tudi nimajo vsega na pretek po domačijah. Ampak, če boš našel hišo. Jaz nič ne vem, toda — graščina je prosta."

Graščino so imenovali stare razvaline razpalega mlina, od katerega ni ostalo dosti več kakor klet v gričku, kjer je ostal mlin. Mlinar se je smejal svojemu šaljivemu predlogu in tudi Jan je vzel besede kot zasmehljivo šalo. Šel je svojo pot. Za nizkim pokopališkim zidom je Tereza Kosters z grabljami ravnila zemljo; da bi njo vprašal, ni imelo smisla. — "Poslušala naju je," je menil Jan nejevoljno. Hitel je še po drugi cesti in bilo ga je sram, ko je vnovič srečeval iste ljudi. Prepustil se je slabemu razpoloženju ter krenil k "Orlu".

Pil je. Pil, da bi živel in se razveselil in našel tolažbe. Hotel je zaglušiti nesrečo, ki ga je nenadno zadela, ne da bi bil kriv. "Se eno čašo!"

Jan je hotel pozabiti vse, pljuniti na vso zadevo in se rešiti grozečega gospodarja, njegovega doma, svojih otrok in samega sebe. "Moram poiskati hišo!" je kakor blisk prešinilo njegove razdražene čute. Misel ga je pognala pokoncu in opotekaje se je odšel na cesto. Bo že dobil koga in kje kaj našel! Ogledoval je ljudi, kaj zamrmral in drevel naprej.

Tedaj mu je prišel nasproti župnik in trop pogrebcev. Pijanec je medlo preletelo glavo, da neso Sevena, voznika iz mlina.

Ko so prinesli mimo krsto, je snel čepico, se z rokami oprl ob zid in čakal. V mislih mu je ostala nedoločna predstava, da mora brezpogojno še nekaj opraviti, preden se vrne domov; a ni mogel priti na to, kaj. Morala je biti kaka neumna nemožnost, mlinarjeva šala. Pa saj je tisto bila vendar hiša! In bila je prazna — da, graščino si bo ogledal.

Krenil je iz vasi čez strnišča in se razgledoval, kje se v daljavi boči vzpetina. Našel je stari mlinski nasip, ki ga je obdajal vodni jarek. V grušču in blatu in razpalem zidovju so rastle jelše. Boječe se je pretipal čez mali most in z brezizraznim obrazom zrl na vhod v mlinsko klet. To tu je torej bila stara graščina, ki ji ni vedel pomena ne on ne kdo drugi. Ob njegovi smrti je kmet Bramme, čigar zemlja je ležala najbliže, vrata zaklenil in vzel ključ s seboj. Vse to se je zabrisavalo v Janovi zavesti. Čutil se je tako bednega in zmedenega kakor zmešanec, ki si je nekdanj tu izbral zasilno prebivališče. Ponudili so mu ga, kdo, ni vedel več, in zdaj je neodločno

omahoval, ali naj tvega. Stal je, prepuščen sam svoji tegobi, in njegova žalost se je večala, ker mu nihče ni mogel povedati, kaj naj stori.

Pitje mu to pot ni nič pomagalo. Njegova smola in zmedenost sta bili preveliki. Tla, na katerih je stal, so se zibala; kjer se je hotel obdržati, mu je spodrsnilo — nikjer ni bilo izhoda! V svojih lastnih očeh je bil propal, brez rešitve, izgubljen, za nič drugega več, kakor da v kakem umazanem jarku utone.

Vhod, ki se je bočil v zemlji, mu je zijal nasproti ko temna uganka. Prestrašen je pobegnil. Čutil je, da mu noge zaradi utrujenosti odpovedujejo, in vsakokrat, kadar se je spotaknil, je kaj zamrmral, da bi se opravičil.

"Domov grem. Pusti me domov," je govoril samemu sebi. "Pozneje bom nadaljeval, a zdaj se moram najprej spočiti."

Vedel je, da ravna napak, a tolažil se je z mislijo, da Vina tega pač ne bo izvedela.

"Otroci, truden sem, tako truden, tako bolan," je priznal ponižno, da bi omilil oči-tek v njihovih očeh. Gledali so očeta in ga pustili v posteljo, ne da bi še kaj rekli.

Ni še prespal pijanosti, ko je slišal, da kličejo:

"Oče, podvizaj se, župnik gre!"

Župnik je našel Jana pijanega. Vedel je, da ga je Vorster zapodil in da živijo fantje sami in v stiski. Napovedani obisk je zbudil v Janu odpor; ni ga veselilo, da bi zdaj s kom govoril, in je sklenil, da bo ostal trdovraten. Naglo je planil pokoncu in si mel spanec iz oči.

"Kako je, Vindeveughel?" je vprašal župnik.

"Dobro," je Jan namenoma lagal.

Jan se je držal sklepa, da ne bo nikomur potožil svojega trpljenja. Nobenega človeka ni nič brigalo in nihče se ni smel mešati v to. Hotel je svojo nesrečo nositi sam!

"Pravili so mi, da nisi več pri Vorsterjevih?"

"Da," je potrdil Jan na kratko in gledal svoje roke. Po obotavljanju je pristavil:

"Zdaj pozimi je na kmetiji malo dela. A spomladi bo bolje. Fantje pojdejo potem v opekarno. Brž ko bo zime konec, bo že spet dobro."

"Seveda, Jan, samo pogum!" je tolažil župnik. "In če ti morem medtem kaj pomagati, saj vendar veš, kje stanujem."

Pobavil se je malo z otroki in se potem spet nenadno obrnil k Janu:

"Težavno je, zrediti tak trop fantov — na to nihče ne misli."

Jan ga je začudeno pogledal. Tudi sam se dozda na to ni oziral. Samo skrbel je in delal, ne da bi premišljal, ker je pač tako moralo biti. Besede so ga čudno zadele v srce in na mah je bil pripravljen, da potoži župniku vso svojo stisko. A ganotje je brž minilo.

"Zdaj je to za tabo, Jan. Fantje so postali korenjaki in bodo služili denar in ti pomagali."

Jan je pogledal župnika in ni vedel, ali naj verjame, da se bo kmalu obrnilo na bolje. Tako nepričakovano je prišlo to spoznanje v njegovo globoko ponižanje.

(Dalje prih.)

NAZNANILO

Slovincem v Chicagi naznanjam, da bom odslej uradoval vsak dan razun sred:

Od 2. ure do 5. ure popol. in zvečer od 7. do 9. ure

Ob drugih časih po dogovoru s strankami.

Na naslovu:

2209 WEST CERMAK ROAD, CHICAGO, ILL.
Telephone Canal 5086

Dalje naznanjam, da preskrbujem posojila na prve vknjižbe. Ako kupujete dom in rabite posojilo, ga vam preskrbim po nizki ceni 4½ odstotke.

Ali ako dolgujete na vaših domovih in posestvih že dalj časa na davkih, pridite k meni, da zadevo preuredim in izravnam vam v korist. Priporočam se tudi za vso drugo advokatsko postrežbo.

ANTHONY J. DAROVIC
SLOVENSKI ODVETNIK

2209 WEST CERMAK ROAD, CHICAGO, ILL.

NAROCITE
IN
ČITAJTE

lepi zanimivi slovenski družinski mesečnik

"NOVI SVET"

ki prinaša vsak mesec zanimivo in zbrano čtivo za ameriške Slovence.
Stane letno samo \$2.00. Za Kanado in vse ostalo inozemstvo \$3.00 letno.
Naročnino sprejemajo lokalni zastopniki, ali pa jo pošljite direktno na:

UPRAVA "NOVI SVET"
184½ W. Cermak Rd., Chicago, Illinois

Katoliški Slovenci smo tako močni, kolikor in kakor je močno naše katoliško časopisje.

KRASNA ZGODOVINSKA SLIKA

Velikost 16½x12½

Tiskana v večih barvah. Sredi je v vencu sedanjí predsednik Zdr. držav Franklin D. Roosevelt. Okrog in okrog so slike vseh dosedanjih predsednikov Zdr. držav podpisani s njihovimi lastnoročnimi podpisi. Pod predsednikovo sliko vihra v vetru ponosno svezdana zastava. Pod zastavo je spominska plošča in na nji tiskano v okrajavi listina pravice in svobostin. Slika je v okvirju in v okvirju steklo. Ta slika je lep kras in zgodovinska pomenljivost za vsak ameriški dom. Ker nas naši naročniki za njo poprašujejo, smo jih še nekaj dobili

Slika stane \$1.50 brez pošiljatenih stroškov.

Pošiljaten strošek plača vsak prejemnik sam, ko se mu dostavi sliko po Expressu. To naj vsak, ki bo naročil sliko, vzame na snanje, in dokler zaloga traja s njimi lahko postrežemo onim, ki si jo želijo.

Naročila je pridjati potrebni smesek in ga poslati na:

AMERIKANSKI SLOVENEK

1849 W. Cermak Road, Chicago, Illinois

Pisano polje

J. M. Trunk

Počasi, počasi gre, ko so mislili, da bo hitro šlo, v nekaj tednih da bodo opravili z Japonci, so mislili. Tudi visoki gospodje se vrežejo.

Ko gre počasi, je vsaka malenkost dobrodošla. Nemcem ničesar še ni zmanjkalo, dasi so rekli, da bo zmanjkalo že v nekaj mesecih vsaj. Ampak bolj počasi gre Nemcem. Prej so izdelali mesečno do 3000 zrakoplovov, zdaj jih menda le 2000 zmorejo, dasi vlačijo delavce skupaj iz vseh kotov. Dobra vest za nas. Ena tretjina manj te zračne robe. Well, ampak Amerikanci poročajo, da so sestrelili v teku do šest mesecev okoli 400 nemških zrakoplovov, sami pa so izgubili le do 100. To je nekaj. Srca se dvigajo, kerli so ti Amerikanci, še nemške kerlece poržejo. Malo pa le tudi lahko postojimo. Ako gre roba tako naprej, bi imeli Nemci v šest mesecih 12,000 zrakoplovov, in od teh bi Amerikanci uničili 400, toraj bi Nemcem ostalo še 11,600 teh tičev. Kdaj bo konec, ako gre tako naprej, dasi gre veselo naprej??

Poslanik kosmatih Rusov, Mayski, je rekel te dni v Londonu, da Rusija pričakuje izdatne pomoči od Anglije in Amerike, da se ta nečedna vojska kmalu konča. Dobra vest, ki podrega v Londonu in Washingtonu. Ali so morda tu sedeli dozda le na platu, kakor pravimo, in čakali, da bodo vso vojno robo Rusi končali? Kaj pravite, ko tako dregajo ti kosmati Rusi?

Neki ljudje se delajo hudo

pravilne. Ali so? Prišlo bo na tehtnico, kjer se bo pravičnost presodila, ali je prava, ali le piškava.

Na naši katoliški strani so nedostatki, hibe, pomanjkanja, zmote. Da bi bile tudi nameravane hudobije, o tem naj sodi kdo drugi, jaz se ne upam. Napake v značajih pa se najdejo tudi pri tem ali onem duhovniku, kakor so pač pri vseh ljudeh.

Zdaj naj bi bili pri nekem edinstvu radi sile. Pride do take napake na katoliški strani. Sakramiš, kakor na lajni se to ponavlja na vseh koncih in krajih, dasi je še dvomljivo, če gre res za napako, napaden korak, neopravičeno izjavo. Najzadnji rekovec ne more tega pozabiti, iti preko.

Pri vsi potrebni in hvalisani edinosti pa se neki prav nič ne obotavljajo, da naprej in naprej napadajo, kar je drago vsakemu katoličanu. Ali se morda dvigne tak "pravičnik", ki se smatra za pravičnega? Niti ne zine, jamra pa naprej, da se od katoliške strani ruši edinstvo. Že nad dvajset let slišim ponavljanje, da je bil ta in ta duhovnik tak in tak, in priznam, imel je napake, saj jih imamo vsi. Zdaj ga krije grob, pa se bo še ponavljalo naprej, in to od tiste baje tako pravične strani.

Well, tudi pravičnost mora biti pravična na obe strani, kadar vidi napake le na eni strani, je taka pravičnost podobna prati, ki je na eni strani še sirova, na drugi pa prismojena, in saj veste, kako je pri taki prati.

FOR VICTORY

BUY UNITED STATES WAR BONDS AND STAMPS

VI SE UČITE ANGLEŠČINE - VAŠI OTROCI PA SLOVENŠČINE

iz Dr. Kernovega

ANGLEŠKO-SLOV.

BERILA

"ENGLISH-SLOVENE READER"

kateri se sedaj prodaja po znižani ceni, samo **\$2.00**

Naročila pošljite na:

AMERIKANSKI SLOVENEK

1849 W. Cermak Rd., Chicago, Illinois

Tiskarska dela

vse vrste točno in lično izvršena izdeluje naša tiskarna za organizacije, društva, trgovce in podjetja. Mi izdelujemo lepe tiskovine v več barvah. Dajte vaše prihodnje naročilo za tiskovine nam in prepričajte se o naši tozadevni postrežbi.

TISKARNA AMERIKANSKI SLOVENEK
1849 WEST CERMAK ROAD, CHICAGO, ILLINOIS